

1 Quali sono le condizioni per ottenere il divorzio?

A bontókeresetet benyújthatja az egyik házastárs (egyoldalú kereset) vagy a két házastárs együtt (közös kereset). Az eljárás ugyanaz (lásd a 11. kérdést). A feleket mindkét esetben ügyvédnek kell képviselnie az eljárás során. A bontókeresetet a felperes vagy a kérelmezők egyikének lakóhelye szerint illetékes kerületi bíróság (*rechtbank*) tárgyalja. A bontókeresetet a házasságkötést követően bármikor be lehet nyújtani, nem előírás, hogy a felek egy bizonyos ideig házasok legyenek. A házasság felbontása akkor hatályosul, amikor a bíróság határozatát bejegyzik az anyakönyvbe (*burgerlijke stand*). A házasság felbontását akkor lehet bejegyezni, ha a határozatot nem lehet megfellebbezni (azaz jogerős). A házasság felbontását a határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül be kell jegyezni, máskülönben hatályát veszti, és a továbbiakban nem vehető nyilvántartásba. Ha a házasságkötésre külföldön került sor, és a külföldi házassági anyakönyvi kivonatot nem jegyezték be a holland anyakönyvbe, a holland bontóítéletet Hága város önkormányzatának külön anyakönyvében kell nyilvántartásba venni.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A holland jog szerint a házasság felbontásának egyetlen jogalapja a házasság helyrehozhatatlan megromlása. A házasság megromlása akkor tekinthető helyrehozhatatlannak, ha a házastársak fenntarthatatlannak tartják az együttélést, és nincs kilátás a megfelelő házastársi kapcsolat helyreállítására. Ha a keresetet csak az egyik házastárs nyújtja be, a felperesnek ki kell jelentenie, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott, és amennyiben ezt a másik házastárs tagadja, a felperesnek bizonyítékokat kell bemutatnia. A házasság megromlásának helyrehozhatatlanságát a bíróság állapítja meg. Közös kereset esetén a bontóítéletet azon az alapon hozzák meg, hogy mindkét házastárs úgy véli, házasságuk helyrehozhatatlanul megromlott.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei**3.1 a házasság felbontásának jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?**

A házasság felbontása hatással lehet a volt házastárs vezetéknévének használatára. A házasság felbontásának jogerősség válásával az elvált személy új házasságot köthet vagy bejegyzett élettársi kapcsolatra léphet.

3.2 a házasság felbontásának jogkövetkezményei**Törvényi rendszer (a teljes vagyon közös tulajdona)**

Hollandiában meglehetősen szokatlan rendszer vonatkozik a házasság során szerzett jövedelemre és vagyonra. Az általános jogszabályi rendelkezés szerint a teljes vagyon közös tulajdonban van (*algehele gemeenschap van goederen*). Főszabályként bármelyik házastárs által a házasság előtt vagy alatt szerzett vagyon a közös tulajdon része. A két házastárs vagyona egyesül. Főszabályként a házasság előtt vagy alatt keletkezett kötelezettségek ugyanígy együttes kötelezettségek, függetlenül attól, hogy melyik házastársnál álltak elő. A hitelezőnek lehetősége van az adósságot a felek közös vagyonából megtéríttetni. A vagyon a házasság felbontásával, azaz a bontóítélet anyakönyvbe történő bejegyzésével többé nem minősül közös vagyonnak. A házastársak vagyona a továbbiakban nem lesz közös, a közös vagyont pedig meg kell osztani. Meg kell állapítani, hogy melyik házastárs mire jogosult a közös vagyonból. Főszabály szerint mindkét házastárs a vagyon felére jogosult. A házastársak dönthetnek úgy, hogy eltérnek ettől a szabálytól, és egyezségi (*echtscheidingsconvenant*) keretében vagy a vagyonmegosztáskor (*verdeling*) másként rendelkezhetnek.

Házasságkötés előtti és utáni megállapodások

A felek a jogszabályban meghatározott általános rendelkezésektől eltérő rendszert is választhatnak, ha a házasságkötés előtt (vagy ritkábban utána) megállapodást kötnek. Ezek a megállapodások meghatározzák a vagyonmegosztást is a házasság felbontása esetére.

3.3 a házasság felbontásának jogkövetkezményei**Felügyeleti jog**

A házasság felbontását követően mindkét szülő közös felügyeletet gyakorol a gyermekek felett, csakúgy, mint a házasság során. A bíróságot csak kivételes esetekben lehet kérni, hogy az egyik szülő javára ítélje meg a felügyeletet. Az önálló felügyeleti jog iránti keresetet bármelyik szülő, vagy akár mindkettő benyújthatja. A szülői felügyeleti joggal nem rendelkező szülőknek látogatási joga van. Bármelyik vagy mindkét szülő kérheti a bíróságot, hogy állapítsa meg a látogatási jog szabályait.

Gyermekek tartás

Amennyiben a szülők továbbra is közösen gyakorolják a felügyeleti jogot a házasság felbontását követően, meg kell állapodniuk a gyermeknevelés pénzügyi terheinek közös viseléséről. A bíróságtól kérhetik is a megállapodásuk rögzítését. Amennyiben nem jutnak megállapodásra, a bíróság határozza meg a tartásdíj összegét. Ha csak az egyik szülő rendelkezik felügyeleti joggal, a bírósághoz fordulhat annak megállapításáért, hogy a másik szülőnek mennyiben kell hozzájárulnia a gyermek mindennapi megélhetési költségeihez. Főszabály szerint a szülőknek maguknak kell megszervezniük a kifizetést. E tekintetben további információ a Tartásdíjbeszedési Nemzeti Hivatal (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) honlapján található (<http://www.lbio.nl/>).

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házastársak azon kötelezettsége, hogy egymást eltartsák, a házasság megszűnését követően is fennáll. Amennyiben a korábbi házastárs jövedelme nem elegendő megélhetési költségeinek fedezésére, és ésszerűen nem várható, hogy elérje a szükséges jövedelmi szintet, ez a fél a bírósághoz fordulhat, hogy az tartásdíjfizetésre kötelezze a másik házastársat a megélhetési költségekhez való hozzájárulás érdekében. A bíróság ezt a bontóhatározatban vagy későbbi végzésben is megállapíthatja. A tartásdíj kiszámításakor a bíróság figyelembe veszi a tartásra jogosult házastárs szükségleteit és a másik házastárs anyagi lehetőségeit. Nem pénzügyi tényezők is figyelembe vehetők, így például a házasság időtartama, vagy az, hogy a házastársak mennyi ideig éltek együtt. Amennyiben a bíróság nem állapítja meg, hogy a tartásdíjat mennyi ideig kell fizetni, a tartásdíj-fizetési kötelezettség 12 év után megszűnik. Ha a tartásra jogosult házastárs rendkívüli anyagi nehézségekkel szembesül, kérheti a bíróságtól ezen időtartam meghosszabbítását. Főszabályként ha a házasság rövid ideig (kevesebb mint öt évig) tartott, és abból nem született gyermek, a tartásdíj-fizetési időszak nem haladja meg magának a házasságnak az időtartamát. Ha a házastársak vagy korábbi házastársak megállapodtak a tartásdíjban, ezt a megállapodást belefoglalhatják a házasság felbontására vonatkozó egyezségükbe.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás (*scheiding van tafel en bed*) olyan jogi eszköz, amelynek révén a házastársak anélkül vetnek véget az együttélésüknek, hogy a köztük lévő házasság ténylegesen megszűnne. A különválás olyan házastársaknak állhat érdekében, akik külön kívánnak élni, és vállalják ennek jogkövetkezményeit,

de adott esetben vallási vagy pénzügyi okokból továbbra is házasok szeretnének maradni. A különválás esetében nyitva áll a lehetőség a békülésre, de a különválás akár a házasság megszűnéséhez vezető lépés is lehet. A különválás a bírósági végzés házassági vagyonjogi nyilvántartásba való bejegyzésével hatályosul. A házasság felbontásához hasonlóan ennek is hat hónapon belül kell megtörténnie.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás egyetlen jogalapja a házasság helyrehozhatatlan megromlása.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválásnak a házassági vagyonra, a gyermekek felügyeletére (láthatási jogra) és a tartásdíjra gyakorolt hatása megegyezik a házasság felbontásának esetével. A házasság továbbra is fennmarad. A jogszabály kimondja, hogy a különválásban érintett házastársak halál esetén nem öröklik egymás vagyonát. Amennyiben a különválást követően a házastársak úgy határoznak, hogy teljes egészében külön kívánják folytatni életüket, kérhetik a házasság felbontását. A különválásban érintett felek élhetnek új partnerrel, és új életet kezdhetnek, de nem házasodhatnak újra, és nem léphetnek bejegyzett élettársi kapcsolatra. Ha a különválást követően az egyik fél egyedül kezdeményezi a házasság felbontását, bizonyos korlátokat kell alkalmazni. Az egyedül keresetekre hároméves várakozási idő vonatkozik. Ezt az időszakot a bíróság egyes esetekben egy évre csökkentheti. A hároméves időszak a különválás nyilvántartásba vételének napján kezdődik. Ha a különválást követően a bontókeresetet közösen nyújtják be, nincs hároméves várakozási idő. A házasság megszűnése akkor hatályosul, amikor a bíróság határozatát bejegyzik az anyakönyvbe.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Házasság csak bírósági határozattal érvényteleníthető. Az érvénytelenítési eljárás keresettel indul. A felek által kötött házasság tehát soha nem automatikusan érvénytelen: az érvénytelenítésig érvényesnek minősül. A jogszabály meghatározza, hogy melyek az érvénytelenítés jogalapjai, és hogy ki indíthat keresetet.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A jogszabály értelmében érvénytelenítés iránti kereset akkor nyújtható be, ha a felek a következő akadályok ellenére házasodtak össze: házassági akadály (a házasságkötéshez szükséges minimális életkor, a kiskorú házasságába való beleegyezés hiánya, bigámia, tiltott rokonsági fok); kényszer vagy tévedés;

színtelt házasság;

az egyik házastárs mentális betegsége;

az anyakönyvvezető hatáskörének hiánya; vagy

elegendő számú tanú hiánya.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvénytelenítésnek visszaható hatálya van, azt a házasságkötés időpontjától kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a bírósági érvénytelenítést követően a házasságot úgy kell tekinteni, mintha soha nem állt volna fenn. Kivételesen, meghatározott körülmények között az érvénytelenítés a házasság felbontásához hasonló joghatással bír. Az érvénytelen házasságból származó gyermekek például továbbra is mindkét szülővel családi kapcsolatban maradnak. A másik kivétel a jóhiszemű, azaz a házasságkötés hibáját nem ismerő házastársra vonatkozik. A házasság érvénytelenítésének feltételeit lásd még a 8. kérdésnél. A jóhiszemű házastárs például követelheti tartásdíját a másik házastársától.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Hollandiában általánosan elfogadott a közvetítés a házasság felbontására irányuló ügyekben. A mediátor és adott esetben a házastársak ügyvédjeinek segítségével a házastársak megállapodhatnak a házasság felbontásáról és annak következményeiről. E megállapodást egyezség (*echtscheidingsconvenant*) tartalmazza, amelyet írásba kell foglalni. Az egyezségben ki lehet térni olyan kérdésekre, mint például a vagyonmegosztás, a házastársnak járó tartásdíj megfizetésének kötelezettsége és a nevelési terv. A bíróság a közvetítés során kidolgozott egyezséget belefoglalhatja határozatába.

A Családjogi Ügyvédek és Házasság Felbontásával Foglalkozó Mediátorok Egyesületének (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*) tagjai a házasság felbontására és a tartásdíjfizetésre szakosodtak. Szakértelemmel rendelkeznek a házasság felbontásával összefüggő közvetítés és az ezzel együtt járó kérdések terén is. További információk a következő oldalon találhatóak:

<http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl>.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Kereset

A házasság felbontására irányuló eljárás a bírósághoz benyújtott keresettel indul (*verzoekschrift*). E keresetben meg kell adni a házastársak családi és utónevét, valamint lakóhelyét vagy tartózkodási helyét. Amennyiben a házasság felbontása kiskorú gyermekeket érint, ugyanezeket az adatokat rájuk vonatkozóan is közölni kell. A felperes járulékos rendelkezések (*nevenvoorzieningen*) elfogadását is kérheti. Ez a kérelem a házasság felbontásával függ össze. A bíróság többek között a következők tekintetében hagyhat jóvá járulékos rendelkezéseket:

a kiskorú gyermekekkel kapcsolatos felügyeleti jog és láthatási jog;

a gyermektartás vagy a házastárs tartása;

a házassági vagyon megosztása, illetve a házasságkötés előtt vagy után kötött megállapodásban elfogadott rendszer végrehajtása;

a családi otthon használat; és

a nyugdíjak rendezése.

A felperes ügyvédjének (*advocaat*) a kerületi bírósághoz (*rechtbank*) kell benyújtania a keresetet. Ha a felperes Hollandiában él, a keresetet be lehet nyújtani a felperes lakóhelye szerinti kerület bíróságához. Amennyiben a felperes nem Hollandiában él, de a másik házastárs igen, a keresetet a másik házastárs lakóhelye szerinti kerületi bíróságnak kell megküldeni. Ha egyik házastárs sem él Hollandiában, a keresetet a Hágai Kerületi Bírósághoz kell benyújtani. Milyen dokumentumokat kell csatolni?

mindkét házastárs esetében (három hónavnál nem régebbi) eredeti kivonatokat a néesség-nyilvántartóból, amelyeknek tartalmazniuk kell az állampolgárságot, a családi állapotot, és nem holland állampolgárok esetében a Hollandiába való beutazás időpontját; amennyiben a házastársak egyike holland állampolgár és a másik nem, a hollandiai letelepedés napját is meg kell adni;

a kiskorú gyermekek (három hónavnál nem régebbi) eredeti születési anyakönyvi kivonatát;

az eredeti házassági anyakönyvi kivonatot (amelyet a házasságkötés helye szerinti önkormányzati hivatalban lehet beszerezni, és az nem lehet három hónavnál régebbi); külföldön kötött házasság esetében elegendő az eredeti házassági anyakönyvi kivonat vagy egy régebbi kivonat is; és

ha kiskorú gyermekek is érintettek, nevelési tervet; a nevelési terv megállapítja a gyermekekre vonatkozó, a szülők által kölcsönösen elfogadott rendelkezéseket, és kiterít a gyermekek mindennapi gondozására, az oktatásukra, a sportolásra, az egészségügyi ellátásukra, a különleges napokat, például a szüneteket, munkaszüneti napokat érintő rendelkezésekre, a pénzügyekre és a gyakorlati dolgokra (ki hozza-viszi a gyermekeket).

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Ha a peres felek nem tudják a költségeket, illetve az ügyvéd vagy a mediátor teljes díját megfizetni, bizonyos feltételekkel jogosultak lehetnek költségmentességre. A Költségmentességi Tanács (*Raad voor de rechtsbijstand*) csak olyan mediátorokon keresztül ad költségmentességet, akik szerepelnek a tanács nyilvántartásában. A jogosultsági feltételekre vonatkozó további információk megtalálhatók a következő oldalon: <http://www.rvr.org/>. A költségmentességre való jogosultság a határokon átnyúló jogvitákban is fennáll, ha a felperes Hollandián kívül, de az EU-ban él. Ezt a határokon átnyúló vonatkozású jogviták esetén a költségmentességre vonatkozó szabályokról szóló uniós irányelv szabályozza (HL L 26., 2003.1.31.). A költségmentesség iránti kérelmet a Hágai Költségmentességi Tanácshoz kell benyújtani az irányelvben megállapított formanyomtatványon, amely minden tagállamban azonos formátumú. Szükség esetén a Költségmentességi Tanács segít a kérelmezőknek az ügyvéd megválasztásában. További információk a következő oldalon találhatóak: <http://www.rvr.org/>.

Olyan esetekben, amelyekre két- vagy többoldalú nemzetközi szerződés irányadó, az Uniótól kívül élő peres fél is kérhet költségmentességet Hollandiában. E tekintetben a következő nemzetközi szerződések relevánsak: a polgári eljárásról szóló hágai egyezmény (1954), a költségmentesség iránti kérelmek továbbításáról szóló európai megállapodás (1977) és az igazságszolgáltatáshoz való nemzetközi hozzáférésekről szóló hágai egyezmény (1980). Ezek a szerződések olyan rendelkezést tartalmaznak, amely lényegében kimondja, hogy a szerződő államok állampolgárai valamennyi szerződő államban az ezen államok állampolgárait illető feltételekkel jogosultak költségmentességre. Ha ilyen esetek Hollandiában állnak elő, anyagi nehézségekről szóló igazolást (*verklaring van onvermogen*) kell kérni a peres fél szokásos tartózkodási helye szerint illetékes hatóságnál. E hatóság továbbítja azon ország illetékes hatósága részére a költségmentesség iránti kérelmet és az anyagi nehézségekről szóló igazolást, amelyik országban a peres fél költségmentességet igényelt. Ez utóbbi hatóság vizsgálja meg, hogy a peres fél jogosult-e költségmentességre.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, a bontóítélet keltét követő három hónapon belül fellebbezést lehet benyújtani a fellebbviteli bíróság (*gerechtshof*) hivatalához. A fellebbviteli bíróság határozata általában jogkérdésben megtámadható a Legfelsőbb Bíróságon (*Hoge Raad der Nederlanden*). A peres feleknek ezekben az eljárásokban is jogi képviselővel kell rendelkezniük.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

2005. március 1-jén az uniós tagállamokban hatályba lépett a Brüsszel IIa. rendelet, teljes címe szerint a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet. A Brüsszel IIa. rendeletet alkalmazni kell a házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére. A rendelet értelmében a (Dánia kivételével) valamely tagállamban a házasság felbontása tárgyában hozott határozatot Hollandiában külön eljárás nélkül elismerik (a 21. cikk (1) bekezdése). Hasonlóképpen nem szükséges külön eljárás a családi állapotra vonatkozó bejegyzések aktualizálásához, pl. ha a házassági anyakönyvi kivonatra rávezetik a házasság felbontására utaló megjegyzést.

Bármely érdekelt fél indíthat keresetet annak megállapítása iránt, hogy el kell-e ismerni egy másik országban hozott bontóítéletet. A Brüsszel IIa. rendelet meghatároz számos olyan okot, amelyek kizárják a házasság felbontásának elismerését. A házasság felbontásának elismerése nem lehet például ellentétes a közrenddel. Azt is mérlegelni kell, hogy az alperes (akivel szemben a bontókeresetet megindították) kellő tájékoztatást kapott-e az eljárásról. Az ítéletet ugyanakkor nem lehet felülvizsgálatni. A Brüsszel IIa. rendelet értelmében a határozathozatal helye szerinti tagállam bírósága bármely érdekelt fél kérelmére igazolást bocsát ki az említett határozatról (formanyomtatvány alkalmazásával). Ez az igazolás tartalmazza a határozathozatal helye szerinti országra vonatkozó információkat; a felek adatait; azt, hogy a határozatot valamely fél távollétében hozták-e; a határozat típusát, azaz hogy bontóhatározatról vagy a különválást kimondó határozatról van-e szó; a határozathozatal napját és az eljáró bíróságot.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Ha valamely érdekelt fél kifogásolni kívánja a külföldi bontóhatározat hollandiai elismerését, keresetet nyújthat be az elismerés megtagadása iránt a szokásos tartózkodási helye szerinti kerületi bíróság ideiglenes intézkedéseket tárgyaló bírójához (*voorzieningenrechter*).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

2012. január 1-jén hatályba lépett a holland polgári törvénykönyv (*Burgerlijk Wetboek*) 10. könyve. A polgári törvénykönyv 10. könyve megállapítja azokat a kollíziós szabályokat, amelyek meghatározzák az alkalmazandó jogot.

A bíróságok főszabály szerint mindig a házasság felbontására vonatkozó holland jogot alkalmazzák, függetlenül a házastársak állampolgárságától és szokásos tartózkodási helyétől. Ha például a bontókeresetet olyan házaspár nyújtja be Hollandiában, akik mindketten Hollandiában élők belga állampolgárok, automatikusan a házasság felbontására vonatkozó holland jog lesz irányadó. Ez a szabály csak abban az esetben nem érvényesül, ha a házastársak megválasztják, hogy melyik jog legyen alkalmazandó a házasság felbontására. A házastársak kifejezetten kiköthetik, hogy a holland jog helyett a közös nemzeti jogukat alkalmazzák a házasság felbontására irányuló eljárásban. A belga házaspár ennél fogva dönthet a házasság felbontására vonatkozó belga jog alkalmazása mellett.

Utolsó frissítés: 27/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.